

Små avlopp

Information till dig som vill anlägga ett nytt avlopp eller ändra en befintlig anordning

Om du vill anlägga ett nytt avlopp eller ändra din befintliga avloppsanordning ska du ta kontakt med miljö- och stadsbyggnadsförvaltningens miljöavdelning. I de allra flesta fall behöver du antingen ansöka om tillstånd eller lämna in en anmälan. Avloppsvatten ska renas eller tas om hand på annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

Varför ska jag rena mitt avloppsvatten?

Utsläpp av orenat avloppsvatten medför risk för övergödning, syrebrist och bottendöd i våra hav, sjöar och vattendrag. Uppskattningsvis 10 procent av alla svenska hushåll har enskilt avlopp och tillsammans släpper dessa ut nästan lika stora mängder övergödande ämnen som de 90 procent övriga hushåll som är anslutna till kommunala reningsverk. Näringsämnet nitrat som finns i avloppsvatten är dessutom skadligt om det når dricksvattenbrunnar, särskilt för mindre barn. Bakterier och virus från avloppsvatten kan spridas till dricks- och badvatten vilket kan medföra att människor smittas av olika sjukdomar.

I miljöbalken finns bestämmelser om utsläpp av avloppsvatten och Havs- och Vattenmyndigheten har kompletterat lagstiftningen med allmänna råd och en handbok om små avloppsanordningar. Kraven på rening är högre i känsliga miljöer, till exempel i närheten av vissa sjöar och vattendrag, eller i områden med tät bebyggelse där avstånden mellan avloppsanordningar och dricksvattentäkter är förhållandevis korta.

Vilken typ av avloppsanordning ska jag välja?

Ditt val av avloppsanordning beror av en mängd olika faktorer och på de flesta fastigheter finns det flera olika alternativ som kan vara godtagbara ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv. Dina valmöjligheter beror bland annat på förhållandena på din egen fastighet, avstånden till din egen och dina grannars dricksvattentäkter samt om din fastighet ligger inom ett område där grund- eller ytvattnet är särskilt känsligt för utsläpp av avloppsvatten. Andra saker som du bör fundera över är anläggnings- och driftkostnaderna samt eventuella krav på skötsel och underhåll.

Är du intresserad av en kretsloppsanpassad lösning där du återför näringsämnena från avloppet till din egen mark? Avlopp från toaletten, det vill säga urin och avföring, innehåller växtnäringsämnen (främst kväve, fosfor och kalium) och kan ersätta handelsgödsel inom lantbruk eller vid trädgårdsodling. Idag finns det flera olika metoder som möjliggör återföring av näring från avloppet på ett hygieniskt säkert sätt.

Vi på miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen kan ge dig råd och vägledning om små avlopp men det är inte vår uppgift att ta fram ett förslag till dig och din fastighet. Den entreprenör eller konsult du eventuellt väljer att anlita bör kunna svara på dina frågor om olika alternativ. Om du själv vill läsa om olika lösningar för små avlopp så kan du besöka www.avloppsguiden.se där du kan hitta en stor mängd användbar information.

Vem ska anlägga mitt avlopp?

En avloppsanordning ska alltid anläggas av en sakkunnig person. De flesta väljer att anlita en entreprenör men den som har kunskapen och resurserna får lov att utföra arbetet själv. Vi rekommenderar att du som fastighetsägare tar in offerter och referenser från flera olika entreprenörer. En avloppsanordning innebär oftast en betydande investering och den ska, förutom att uppfylla lagstiftningens krav, även anläggas så att dess livslängd blir så lång som möjligt. Det är viktigt att den entreprenör du anlitar är kunnig och noggrann.

Som fastighetsägare är du ansvarig för att din avloppsanordning uppfyller miljöbalkens krav. Detta gäller både då ansökan för en ny anordning prövas och under den löpande driften. Även om du väljer att anlita en entreprenör, så rekommenderar vi att du som fastighetsägare är delaktig i tillståndsprocessen, att du ser till så att inlämnade uppgifter är kompletta och korrekta samt att du kontrollerar så att din avloppsanordning anläggs enligt villkoren i tillståndet.

Vad bör jag tänka på och ta reda på?

För att hjälpa dig att välja vilken avloppsanordning som passar för dig och dina förutsättningar, samt var anordningen bör placeras, rekommenderar vi att du tar fram följande uppgifter:

- I vilken riktning rör sig grundvattnet?
- Var finns eventuella vattentäkter, din egen och dina grannars?

En avloppsanordning bör helst placeras nedströms vattentäkter.

- På vilket djup bör du lägga din avloppsanordning?
- Hur långt är det från den befintliga markytan till grundvattnet?
- Hur långt är det till närliggande ytvatten (sjö, vattendrag, dike med mera)?
- Klarar anordningen sig med självfall eller behöver du installera en pumpbrunn?

Avståndet till grundvattnet och uppgifter om markförhållandena fås genom att gräva en provgrop i anslutning till den plats där du vill placera din avloppsanordning. Gropen ska grävas 2 meter djupare än den nivå där du vill infiltrera ditt avloppsvatten eller till grundvattnet påträffas. Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen kommer att inspektera provgropen och bör därför kontaktas ett par dagar innan gropen grävs. Tänk på att provgropen måste stå öppen i minst ett dygn innan en inspektion kan genomföras.

- Hur är markens förmåga att infiltrera avloppsvatten, är jordarterna täta eller genomsläppliga?

Om du vill ha en anordning där avloppsvatten ska infiltrera genom det befintliga jordmaterialet måste du ta reda på om materialet har de egenskaper som krävs. Uppgifter kring detta fås genom att ta jord från provgropen och göra ett perkolationstest. Detta bör den sakkunniga entreprenör du anlitat kunna hjälpa dig med. Ett annat alternativ är att lämna in jordprover till ett laboratorium för en siktanalys. Om jordmaterialet är allt för fin- eller grovkornigt för att möjliggöra konventionell infiltration bör andra lösningar, till exempel förstärkt infiltration eller markbädd, övervägas.

- Ligger berggrunden ytligt på din fastighet och hur långt är det i så fall dit?
- Vilka funktionstester finns för den anordning som du är intresserad av, vilka reduktionskrav klarar den och motsvarar dessa de reningskrav som gäller inom det område där din fastighet ligger?

Information om funktionstester och reduktionskrav tillhandahålls i regel av de som tillverkar eller säljer en viss avloppsanordning. Du måste i de flesta fall bifoga den här informationen till din ansökan.

Observera att tillverkare av avloppsprodukter kan ha krav på avloppsvattnet för att lämna processgarantier. Flera tillverkare har krav på pH, hårdhet och buffertkapacitet men det kan finnas krav på ytterligare parametrar såsom klorid- och kopparhalt. Kontrollera därför att ditt vatten uppfyller eller kan uppfylla tillverkarnas krav.

Ibland kan det vara svårt att hitta en bra lösning och placering på sin egen fastighet. I sådana fall kan det vara värt att fundera över om du och en eller flera av dina grannar kan anlägga en gemensam anordning, alternativt om du har möjlighet att anlägga din avloppsanordning på en intilliggande fastighet. För att anlägga avloppsanordningen på någon annans fastighet krävs givetvis medgivande från den eller de som äger fastigheten. Vi rekommenderar att ett servitutsavtal upprättas. Kontakta Lantmäteriet för mer information om hur det går till.

Vilka skyddsavstånd måste jag ta hänsyn till?

De skyddsavstånd som du måste ta hänsyn till varierar beroende på vilken typ av avloppsanordning du vill ha samt de platsspecifika förhållandena på din fastighet. De flesta exempel som kommer att ges i detta avsnitt utgår från att ditt avlopp utgörs av en infiltration, vilket utgör den vanligast förekommande lösningen i Hässleholms kommun. Andra typer av lösningar kan medföra att kortare skyddsavstånd kan vara godtagbara eller att längre skyddsavstånd krävs.

Avstånden som anges nedan är generella och miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen kommer alltid att göra en bedömning i det enskilda fallet. Avstånden är minimiavstånd, om du har förutsättningar för att placera din anordning så att längre avstånd uppnås så rekommenderar vi att du gör detta.

Skyddsavstånd för infiltration:

- Ytterkanten på infiltrationsbädden bör inte ligga närmare än 10 m, och helst mer än 30 m, från ytvatten eller dike.
- Avstånd till dricksvattentäkter bör motsvara grundvattnets transportsträcka under minst 2-3 månader vid maximalt vattenuttag, normalt aldrig mindre än 50 m.
- Inte mindre än 1 m vid något tillfälle under året mellan infiltrationsytan och grundvattentytan (detta innebär i praktiken att det kan behövas ytterligare säkerhetsavstånd för att inte riskera att avståndet blir för litet vid perioder med mycket nederbörd och hög grundvattennivå).

Andra skyddsavstånd att ta hänsyn till:

Slamavskiljaren

- Minst 10 m från bostadshus
- Minst 4 m till fastighetsgräns
- Minst 20 m till vattentäkt
- Över grundvattennivån

Avloppsledning

- Minst 10 m från vattentäkt om de är täthetsprovade (det vill säga CE-märkta eller testade på annat sätt), annars minst 20 m.

Andra delar av en anordning

- För andra delar av en avloppsanordning, till exempel fosforfallor, bör skyddsavståndet till närliggande vattentäkt vara minst 20 m under förutsättning att den aktuella delen är täthetsprovad. Annars bör skyddsavståndet vara detsamma som mellan en infiltration och en dricksvattentäkt.

Hur vet jag om min fastighet ligger inom normal eller hög skyddsnivå?

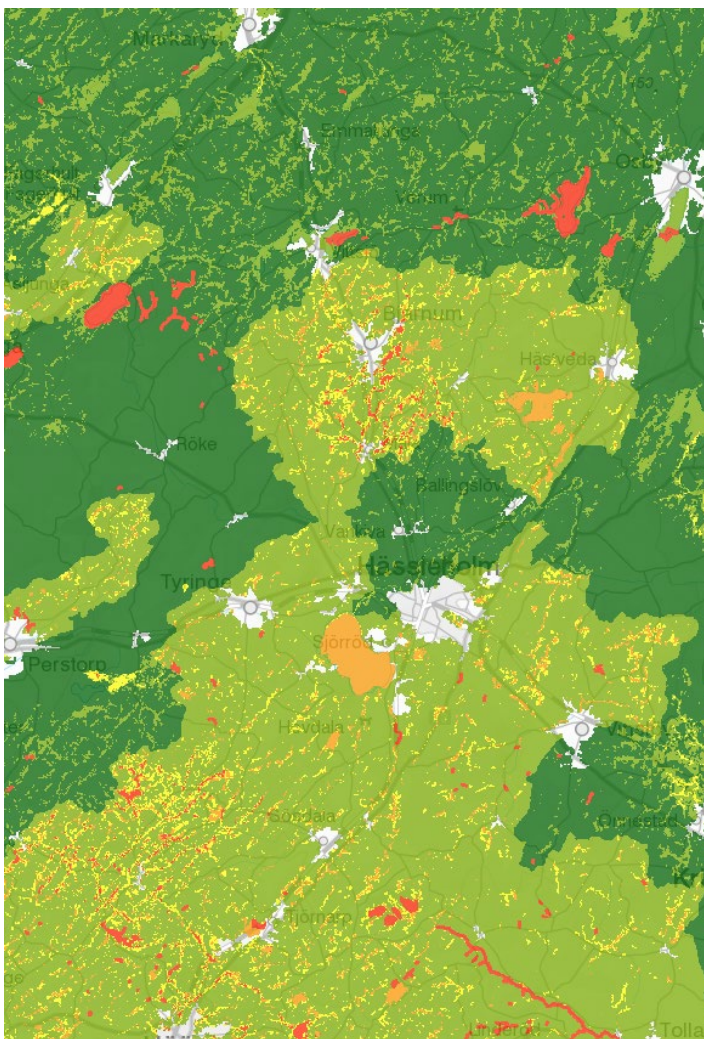
Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen relaterar skyddsåtgärder beträffande hälso- och miljöskydd för den enskilda avloppsanordningen till en normal eller hög skyddsnivå i varje enskilt fall. Bedömning av skyddsnivå görs i utifrån naturgivna och andra förutsättningar för området ifråga.

De kriterier som vi bedömer är bland annat om:

- utsläppet kan befaras ha negativ inverkan på ett skyddat område
- vattentäkter för dricksvatten finns inom påverkansområdet
- utsläpp av renat avloppsvatten sker direkt, utan föregående fördröjning i exempelvis dike, till känsligt ytvatten, till exempel nära badplats
- den sammanlagda belastningen i området är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor
- recipient eller omgivning är känslig av andra skäl.

Vid bedömning av skyddsnivå utgår vi från ett [nationellt underlag](#). Till höger visas bedömningsunderlaget avseende utsläpp av fosfor.

Vilka reduktionskrav gäller för normal respektive hög skyddsnivå?

För **normal skyddsnivå** ska anordningen rena minst 90 procent av organiska ämnen och minst 70 procent av fosfor. För **hög skyddsnivå** ska anordningen rena minst 90 procent av organiska ämnen och minst 90 procent av fosfor.

Kan jag behålla min befintliga slamavskiljare?

Du kan behålla din befintliga trekammarbrunn eller slamavskiljare som har motsvarande slamavskiljande funktion under förutsättning att den har en våtvolum på minst 2 m³ (gäller om avloppet ska betjäna ett hushåll med upp till fem personer). Du bör dock kontrollera att slamavskiljarens fungerar tillfredsställande, annars riskerar du att avsevärt förkorta livslängden på din nya avloppsanordning. I en väl fungerande trekammarbrunn är det relativt lite flytslam i den tredje kammaren. En konventionell slamavskiljare ska alltid vara försedd med t-rör.

Jag har fått bygglov från miljö- och stadsbyggnadsbyggnadsnämnden, behöver jag ett separat tillstånd för avloppet?

Även om du har fått ett bygglov från miljö- och stadsbyggnadsnämnden behöver du söka ett separat tillstånd för att få anlägga ett avlopp.

Hur bör min slamavskiljare vara placerad för att slamtömning ska kunna utföras?

Slamavskiljaren ska vara åtkomlig för kommunens slamtömningsfordon, vilket innebär att avståndet mellan platsen där fordonet kan parkera och den del av anordningen som ska tömmas inte bör vara längre än 25 m och dess botten bör inte ligga lägre än 5 m under fordonets uppställningsplats. Om avståndet överstiger 25 m kan detta innebära att kostnaden för tömningen blir högre. Vidare bör du som fastighetsägare se till så att det finns en farbar väg så att slamtömningsfordonet kan ta sig fram obehindrat.

Vad händer om jag lägger mitt avlopp utan att söka tillstånd?

Inrättande av en avloppsanordning utan tillstånd, eller ändring av en befintlig avloppsanordning utan föregående anmälan till miljö- och stadsbyggnadsnämnden, är inte tillåtet och kan leda till miljöstraffavgift (5 000 kr). Varken du själv eller entreprenören får påbörja anläggandet av avloppsanordningen innan du fått ett beslut från oss. Vi kan komma att förbjuda utsläpp av avloppsvatten till din anordning, oavsett dess ålder, om vi gör bedömningen att den inte uppfyller lagstiftningens krav.

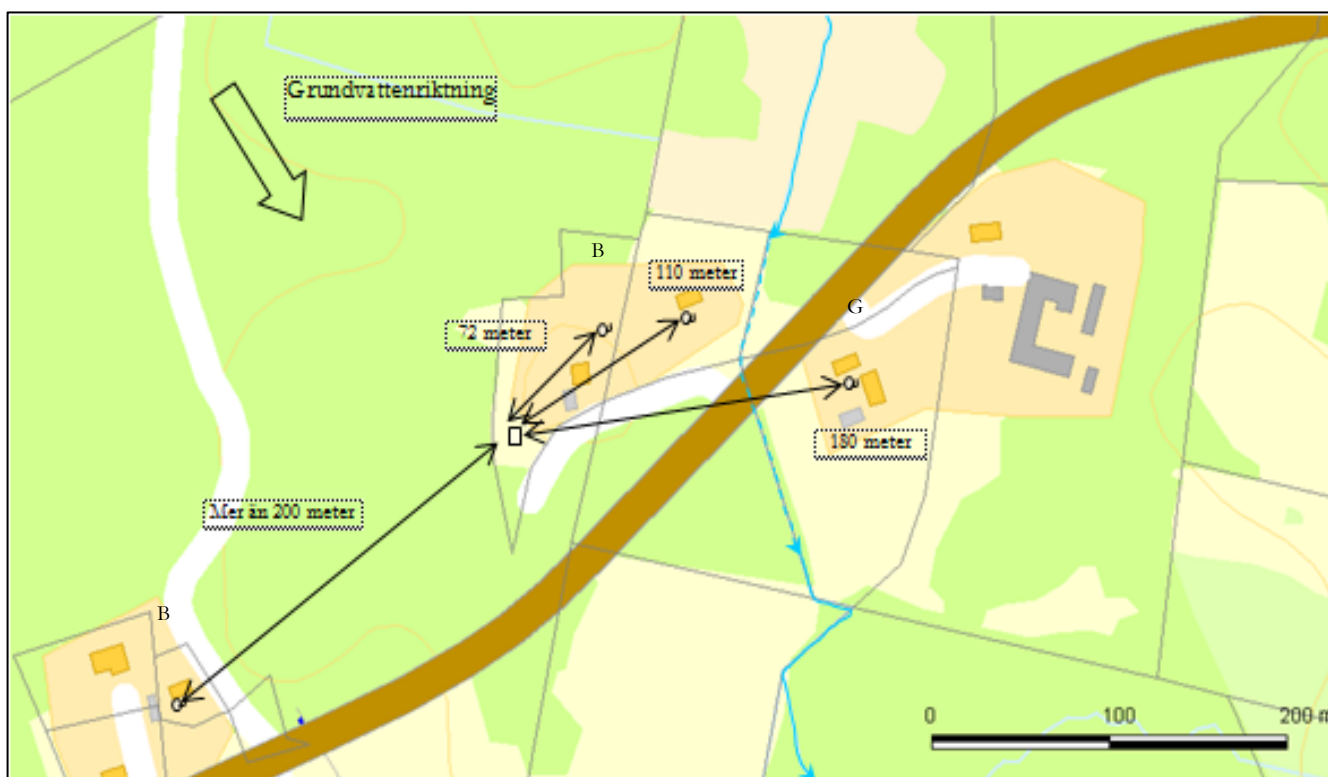
Hur fyller jag i en ansökan?

Din ansökan fyller du lämpligast i tillsammans med den sakkunniga entreprenör du har valt att anlita. Gå igenom ansökan noggrant och se till så att du har fyllt i samtliga uppgifter som krävs, samt att all information är korrekt, innan du skriver på och skickar in din ansökan. I de fall en ansökan saknar en eller flera uppgifter, eller då en uppgift visar sig vara inkorrekt, kan vi förelägga dig som fastighetsägare om att komplettera din ansökan. Detta innebär att handläggningstiden för ditt ärende förlängs.

Vad ska jag rita in på de kartor som ska bifogas till min ansökan?

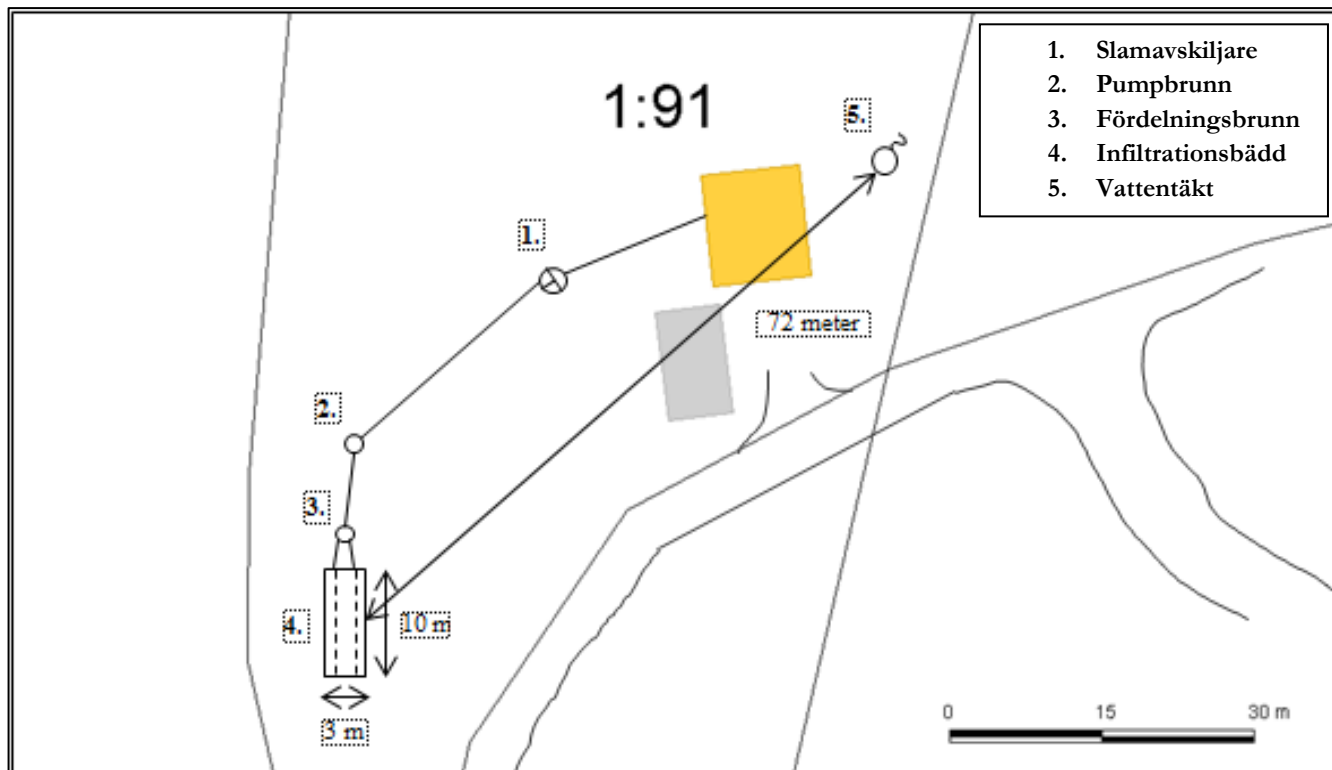
Kartorna är till för att vi ska kunna få en bild av hur området där du ska placera din avloppsanordning ser ut. Eftersom avloppsvatten kan påverka dricksvattentäkter, sjöar och vattendrag negativt är det viktigt att dessa finns med på kartorna samt att avstånden till dessa är korrekt angivna. På den karta som har störst skala (vanligtvis 1:3 000), ska du rita in var din avloppsanordning ska placeras, din egen vattentäkt samt övriga vattentäkter inom en radie på 200 m samt ange avstånden till dessa. Du ska även uppge om vattentäkterna är grävda (G) eller borrhade (B) (se exempelkartan nedan). Detta kan innebära att du måste ta reda på var dina grannar har sina vattentäkter och vilken typ av vattentäkt de har. Du ska även rita in avstånd till eventuella sjöar och vattendrag samt redovisa vilken riktning som grundvattnet rör sig i.

Ett exempel på hur en bifogad karta (skala 1:3 000) bör se ut:

På den karta som har minst skala (vanligtvis 1:500) ska du rita en detaljerad skiss över hur din avloppsanordning ska se ut och hur den ska placeras. Samtliga beståndsdelar ska finnas med på skissen och kartan ska vara skalenlig. Du ska rita in och ange exakta avstånd till din egen vattentäkt samt övriga vattentäkter som ligger inom det område som täcks av kartan. Du ska även rita in avstånd till eventuella sjöar och vattendrag.

Ett exempel på hur en bifogad karta (skala 1:500) bör se ut:

Hur mycket kostar prövningen av en ansökan?

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden tar ut en avgift för tillståndsprövning eller handläggning av anmälan enligt taxa som fastställts av kommunfullmäktige. Kostnaden för tillståndsprövning är för närvarande 7 329 kr för en anordning som ska betjäna upp till fem personer och 9 423 kr för en gemensam anordning för upp till 25 personer (uppgifter enligt 2021 års taxa).

Var kan jag hitta mer information om små avlopp?

På följande webbplatser kan du läsa om små avlopp, ta del av beskrivningar av olika system för rening samt ladda ner blanketter och publikationer.

hassleholm.se

avloppsguiden.se

havochvatten.se

Vad gör jag om jag har ytterligare frågor?

Om du har ytterligare frågor kan du kontakta miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen:

Telefon kontaktcenter 0451-26 70 00, e-post miljonamnden@hassleholm.se

**Hässleholms
kommun**